

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

декан факультету здоров'я,
психології, фізичної культури та
спорту

 Свген ПАВЛЮК
„29” серпня 2024р

РОБОЧА ПРОГРАМА

Навчальної дисципліни **Адаптивний спорт**
для студентів галузі знань **Освіта/Педагогіка**
Спеціальність **017 Фізична культура і спорт**
Рівень вищої освіти **Перший бакалаврський**
Освітньо-професійна програма **Фізична культура і спорт**
Обсяг дисципліни **5** кредити ЄКТС
Шифр дисципліни **ОПП.10**
Мова навчання **Українська**
Статус дисципліни: **Обов'язкова**
Факультет **здоров'я, психології, фізичної культури та спорту**
Кафедра **теорії і методики фізичного виховання і спорту**

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин					Курсовий проєкт	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття				Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Еспит
				Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи					
Денна	3	6	5,0/ 150	72	36		36	78			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт» за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» та стандарту вищої освіти зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Робоча програма складена: _____ д.пед.н., професор Олег БАЗИЛЬЧУК

Схвалено на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту

Протокол № 1 від 29 серпня 2024р.

Зав. кафедри ТiМФВiС _____

д.пед.н., професор Олександр СОЛТИК

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради факультету _____ д.пед.н., професор Свген ПАВЛЮК

Хмельницький 2024

2. Пояснювальна записка

Дисципліна «Адаптивний спорт» є однією із дисциплін професійної підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр за спеціальністю 017 «Фізична культура спорт». Вивчення дисципліни у процесі професійної підготовки фахівців має важливе соціальне та педагогічне значення.

Пререквізити – вступ до спеціальності, теорія і методика фізичного виховання, теорія і методика дитячого і юнацького спорту, спортивні ігри, легка атлетика з методикою викладання.

Кореквізити – олімпійський та професійний спорт, теорія і методика з обраного виду спорту (за видами спорту), спортивні споруди і обладнання, психологія фізичного виховання і спорту.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Компетентності: здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях; здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення; здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.

Програмні результати навчання: Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту.

Метою дисципліни «Адаптивний спорт» є формування у майбутнього бакалаврів спеціальності 017 Фізична культура і спорт знань про адаптивний спорт як складову міжнародного олімпійського руху. Засвоєння теоретичних знань, оволодіння вміннями та навичками, необхідними для ознайомлення зі своєю майбутньою спеціальністю. Це прискорить процес адаптації до специфічних умов професійної діяльності в сучасній школі, виробничому колективі та в сфері фізичної рекреації та реабілітації. Вивчення матеріалу повинно сприяти ідейному формуванню майбутніх фахівців з фізичної реабілітації та фізичного виховання.

Предмет дисципліни: особистість фахівця, мотиваційна сфера, професійно-важливі якості і вміння

Завдання дисципліни: надати знання про значення спорту для соціальної реабілітації інвалідів; про місце адаптивного спорту у системі міжнародного олімпійського руху; про витоки адаптивного спорту, його історію, нозологічно-структурний характер, періодизацію розвитку, сучасне функціонування та основні тенденції подальшого розвитку у системі міжнародного олімпійського руху; про особливості формування складу учасників, організації та проведення, а також правила змагань інвалідів; про основні завдання адаптивного спорту та дидактичні особливості підготовки спортсменів-інвалідів; особливості структуризації адаптивного спорту в Україні; особливості організаційної структури адаптивного спорту України у системі міжнародного олімпійського руху; особливості організації та проведення змагань з різних видів спорту серед інвалідів; концепцію адаптивного спорту у системі міжнародного олімпійського руху

Результати навчання Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло використовувати понятійний апарат з фаху; описати витoki адаптивного спорту, його історію, нозологічно-структурний характер, періодизацію розвитку, сучасне функціонування та основні тенденції подальшого розвитку у системі міжнародного олімпійського руху; особливості формування складу учасників, організації та проведення, а також правила змагань інвалідів; застосовувати на практиці здобуті знання стосовно набуття професії; формулювати завдання спортивної підготовки інвалідів; класифікувати нозологічно адекватні засоби спортивної підготовки інвалідів; пояснити класифікації спортсменів та формування стартових груп у змаганнях спортсменів паралімпійських нозологій та Спеціальних Олімпіадах; характеризувати основні завдання адаптивного спорту та дидактичні особливості підготовки спортсменів-інвалідів; особливості структуризації адаптивного спорту в Україні; особливості організаційної структури адаптивного спорту України у системі міжнародного олімпійського руху; особливості організації та проведення змагань з різних видів спорту серед інвалідів; концепцію адаптивного

Зміст навчальної дисципліни: поняттєвий апарат адаптивного спорту; адаптивний спорт у системі освіти; адаптивний спорт як складова міжнародного олімпійського руху; змагання під патронатом МОК у системі міжнародного олімпійського руху; структура адаптивного спорту у системі міжнародного олімпійського руху; формування та діяльність організаційних структур адаптивного спорту; адаптивний спорт як галузь практичної діяльності та система знань; фактори, що зумовлюють виникнення та розвиток адаптивного спорту; мета та завдання адаптивного спорту; основні принципи адаптивного спорту; соціальні функції адаптивного спорту; адаптивний спорт у системі освіти.

3. Структура і зміст робочої програми навчальної дисципліни

3.1. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
Тема 1. – Поняттєвий апарат адаптивного спорту	2	2	12
Тема 2 – Адаптивний спорт у системі освіти.	4	4	11
Тема 3 – Адаптивний спорт як складова міжнародного олімпійського руху.	6	6	11
Тема 4 – Адаптивний спорт як галузь практичної діяльності та система знань.	6	6	11
Тема 5 – Організація змагань у паралімпійському спорті	6	6	11
Тема 6 – Особливості класифікації спортсменів у дефлімпійському спорті. Особливості організації та проведення змагань за програмою Спеціальних Олімпіад.	6	6	11
Тема 7 - Адаптивний спорт як засіб інтеграції	6	6	11

ветеранів та учасників бойових дій у соціумі.			
Разом за 6 семестр	36	36	78

3.2. Програма навчальної дисципліни

3.2.1. Зміст лекційного курсу

№	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Тема 1 – Поняттєвий апарат адаптивного спорту Загальні положення. Поняття.	2
2	Тема 2 – Адаптивний спорт у системі освіти Фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу з інвалідами часто трактують суто як частину лікувальної фізичної культури або фізичної реабілітації, що не завжди відповідає дійсності. Як різновид соціального явища „спорт“, підкоряючись закономірностям його розвитку, адаптивний спорт має свою специфіку. А отже, і потребує спеціальної системи підготовки фахівців, яка б враховувала усі особливості цього явища та психофізіологічні особливості спортсменів Література: [1-10]	4
3	Тема 3 Адаптивний спорт як складова міжнародного олімпійського руху Коротка історична довідка. Змагання під патронатом МОК у системі міжнародного олімпійського руху. Структура адаптивного спорт у системі міжнародного олімпійського руху. Формування та діяльність організаційних структур адаптивного спорт. Правове поле адаптивного спорт в Україні Література: [1-10]	6
4	Тема 4 – Адаптивний спорт як галузь практичної діяльності та система знань. Фактори, що зумовлюють виникнення та розвиток адаптивного спорт. Концепція адаптивного спорту у системі міжнародного олімпійського руху. Мета та завдання адаптивного спорт. Основні принципи адаптивного спорту. Соціальні функції адаптивного спорт. Структура системи знань про адаптивний спорт як складову міжнародного олімпійського руху Література: [1-10]	6
5	Тема 5 – Організація змагань у паролімпійському спорті. Особливості підготовки та організації паролімпійських ігор. Особливості проведення масових змагань спортсменів паролімпійських нозологій. Класифікація спортсменів у паролімпійському спорті. Література: [1-10]	6
6	Тема 6 – Особливості класифікації спортсменів у деолімпійському спорті. Особливості організації та проведення змагань за програмою Спеціальних Олімпіад. Особливості класифікації спортсменів з вадами слуху. Визначення права участі у Спеціальних Олімпіадах. Групи учасників змагань спеціальних олімпіад. Принципи розподілу учасників Спеціальних Олімпіад. Література: [1-10]	6
7	Тема 7 – Адаптивний спорт як засіб інтеграції ветеранів та учасників бойових дій у соціумі. Значимість адаптивного спорту у соціальній інтеграції та адаптації ветеранів війни та учасників бойових дій до мирного життя. Шляхи реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору	6

	в Україні. Література: [1-10]	
	Разом	36

3.2.2 Зміст практичних занять

№	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Поняттєвий апарат адаптивного спорту Література: [1-10]	2
2	Місце і роль адаптивного спорту у системі освіти Література: [1-10]	4
3	Адаптивний спорт як складова міжнародного олімпійського руху Література: [1-10]	6
4	Адаптивний спорт як галузь практичної діяльності та система знань. Література: [1-10]	6
5	Організація змагань у паралімпійському спорті. Література: [1-10]	6
6	Особливості класифікації спортсменів у дефлімпійському спорті. Особливості організації та проведення змагань за програмою Спеціальних Олімпіад. Література: [1-10]	6
7	Адаптивний спорт як засіб інтеграції ветеранів та учасників бойових дій у соціумі. Література: [1-10]	6
	Разом	36

3.2.3 Зміст самостійної роботи

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання і захисту практичних робіт, вивченню нового теоретичного матеріалу, тестування з теоретичного матеріалу, підготовки до здачі іспиту.

№	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу №1, відповідних літературних джерел, [1-10].	12
2	Опрацювання лекційного матеріалу №2, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі першого поточного контролю [1-10].	11
3	Опрацювання лекційного матеріалу №3, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі другого поточного контролю [1-10].	11
4	Опрацювання лекційного матеріалу №4, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі третього поточного контролю [1-10].	11
5	Опрацювання лекційного матеріалу №5, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі четвертого поточного контролю [1-10].	11
6	Опрацювання лекційного матеріалу №6, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі п'ятого поточного контролю [1-10].	11
7	Опрацювання лекційного матеріалу №7, відповідних літературних джерел, підготовка до здачі шостого поточного контролю [1-10].	11
	Разом	78

4. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням проблемного навчання); практичні заняття; самостійна робота (робота з літературними джерелами, використання систем МУДЛ). Методи викладання словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (дискусії); наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Навчальна робота проводиться у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи. На лекціях подається основний програмний матеріал, який становить основу підготовки майбутнього спеціаліста. Даються головні відомості та рекомендації щодо виконання практичних завдань.

На практичних заняттях поглиблюються знання з основних питань, висвітлених на лекціях, і перевіряються знання студентів, отриманих на лекціях та в процесі самостійної роботи студента.

Самостійна робота студентів складається: закріплення пройденого матеріалу, з опрацювання рекомендованої літератури.

5. Методи контролю.

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Методи контролю і оцінювання навчальних досягнень усне опитування, письмове опитування, самоконтроль

Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки.
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі

	самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

У навчальному семестрі поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять. Під час контролю визначається рівень засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання стану оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни, і проходить у вигляді заліку. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів робіт згідно із структурою залікових кредитів.

Оцінка знань студентів денної форми навчання за ваговим коефіцієнтом

Аудиторна робота – лекції, практичні заняття та контрольні заходи						Вид підсумкового контролю
Поточний контроль						
ПК1	ПК2	ПК3	ПК4	ПК5	ПК6	Залік за рейтингом
0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	
1						

Примітка: ПК – поточний контроль

Для перевірки засвоєння знань студентів проводяться поточні контролю ПК. Роботи оцінюються за 4 бальною шкалою.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамов Є.В. (2016). Адаптація військовослужбовців, звільнених в запас як інструмент забезпечення їх конкурентоспроможності на ринку праці. Економіка і організація управління. №2 (22). С. 259-265.
2. Бриндіков Ю.Л. (2019) Теорія та практика реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій в системі соціальних служб [дисертація] Тернопіль нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 559с.

3. Бріскін Ю., Передерій А.В., Строкатов В.В. Параолімпійський спорт: Навч. посіб. / За заг. ред. Ю.А.Бріскіна. - Л.: Арал, 2001. - 141 с.
4. Бріскін Ю.А. Адаптивний спорт. Спеціальні Олімпіади: Навч. посіб. - Л.:Ахіл, 2003.-128 с.
5. Бріскін Ю.А. Організаційні основи Паралімпійського спорту: Навч. посіб. Л.: Кобзар, 2004. -180 с, іл.
6. Бріскін Ю.А. Теоретико-методичні основи інваспорту: Моногр. Л.:Кварт, 2005. - 355 с, іл
7. Матвеев С. Ф. Адаптивний спорт: навчально-наочний посібник / С. Ф. Матвеев, І. О. Когут, О. В. Борисова [та ін.]. - Київ : ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2014. - 116 с.
8. Офіційний сайт Міністерства у справах ветеранів України. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mva.gov.ua/ua>
9. Розторгуй М. С. Адаптивний спорт як засіб підвищення якості життя осіб з вадами зору / М. С. Розторгуй, В. Я. Гладкий, О. В. Гангур, А. Б. Нос, О. О. Посенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. - Вип. 1 (107). - С. 83-87.
10. Субашкевич І., Бордіян Я., Галько С. (2023). Особливості соціально-психологічної адаптації військовослужбовців, які брали участь в бойових діях. Вісник Львівського унів-у. Серія пед. Вип.39.С.218-226.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Мудрік В.І. Міжнародний спортивний рух інвалідів. - К.: Нора-прінт, 2001. - 38 с.
2. Олімпійська Хартія: Міжнародний олімпійський комітет. Перше офіційне видання / Переклад В Кулика, В. Геращенко, В. Снегірьова. - К.: Олімпійська література, 1999. - 96 с.